

Sag C-427/20

Anmodning om præjudiciel afgørelse

Dato for indlevering:

10. september 2020

Forelæggende ret:

Finanzgericht Hamburg (Tyskland)

Afgørelse af:

1. september 2020

Sagsøger:

Flexi Montagetechnik GmbH & Co. KG

Sagsøgt:

Hauptzollamt Kiel

Finanzgericht Hamburg

Afgørelse

I sagen

Flexi Montagetechnik GmbH & Co. KG

[udelades] Bargtheide

- Sagsøger -

[udelades]

mod

Hauptzollamt Kiel,

[udelades] Kiel

- Sagsøgt -

om

renter af tilbagebetalt told

har Finanzgericht Hamburg für die Länder Freie und Hansestadt Hamburg, Niedersachsen und Schleswig-Holstein, 4. afdeling, som var sat i udvidet sammensætning, den 1. september 2020 [udelades]

[udelades] [org. s. 2]

truffet følgende afgørelse:

I. Sagen udsættes på den præjudicielle afgørelse fra Den Europæiske Unions Domstol.

II. Den Europæiske Unions Domstol forelægges følgende spørgsmål vedrørende fortolkningen af retsakter vedtaget af EU-institutionerne til præjudiciel afgørelse:

Foreligger der også en tilsidesættelse af EU-retten, der er en betingelse for det EU-retlige rentekrav, som Den Europæiske Unions Domstol har udviklet, såfremt en national myndighed i strid med EU-rettens bestemmelser fastsætter en afgift, og en ret i en medlemstat fastslår denne tilsidesættelse af EU-retten?

[udelades] [Org. s. 3]

Faktiske omstændigheder:

- 1 Uenigheden mellem parterne vedrører forrentningen af afgifter, som sagsøgte har efteropkrævet hos sagsøgeren, men efter en retskraftig retlig afgørelse har tilbagebetalt til sagsøgeren.
- 2 Sagsøgeren importerede såkaldte boltkarabinhager, som anvendes til fremstilling af hundesnore, fra Taiwan. Efter en kontrolundersøgelse konkluderede det sagsøgte Hauptzollamt, at disse varer i modstrid med sagsøgerens angivelse ikke skulle behandles som varer under pos. 8308 (toldsats 2,7%), men som varer under pos. 7907 (toldsats 5%) i den kombinerede nomenklatur (KN). Ved to afgiftsavgørelser efteropkrævede sagsøgte told, som sagsøgeren efterfølgende betalte.
- 3 Ved dom af 20. juni 2017 [udelades] annullerede Bundesfinanzhof (forbundsdomstol i skatte- og afgiftsretlige sager) de to efteropkrævningsavgørelser med den begrundelse, at efteropkrævningen af importafgifterne var ulovlig, eftersom varerne skulle tarifere under pos. 8308 KN; Bundesfinanzhof anmodede ikke Den Europæiske Unions Domstol om en præjudiciel afgørelse.
- 4 Sagsøgte tilbagetalte sagsøgeren de importafgifter, som selskabet havde betalt; sagsøgte afviste imidlertid sagsøgerens anmodning om forrentning af de

importafgifter, som selskabet havde betalt, for perioden fra betalingen til tilbagebetalingen.

- 5 Efter uden held at have klaget over denne afgørelse har sagsøgeren anlagt søgsmål. Under sagen har sagsøgte betalt sagsøgeren procesrenter for perioden fra anlæggelsen af søgsmålet til prøvelse af efteropkrævningsafgørelserne (september 2014) til tilbagebetalingen af de importafgifter, som sagsøgeren havde betalt (oktober 2017). For så vidt er sagen afsluttet. Parterne er fortsat uenige om, hvorvidt sagsøgeren også har krav på renter for perioden fra betalingen af de ulovligt opkrævede [org. s. 4] importafgifter (marts 2014) til anlæggelsen af søgsmålet til prøvelse af efteropkrævningsafgørelserne (september 2014). [Org. s. 5]

Præmisser:

- 6 [udelades]
- 7 Afdelingen udsætter sagen [udelades] og forelægger i henhold til artikel 267, stk. 2, i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde (TEUF) Den Europæiske Unions Domstol det i konklusionen anførte spørgsmål til præjudiciel afgørelse, eftersom der er tvivl om den retlige bedømmelse af sagen.

I. Retsforskrifter

- 8 Følgende retsforskrifter har betydning for afgørelsen af sagen:

1. Nationale retsforskrifter

- 9 **Abgabenordnung** (lov om afgifter), som affattet ved bekendtgørelse af 1. oktober 2002 (Bundesgesetzblatt I, s. 3866):

§ 1 Anvendelsesområde

1. Denne lov gælder for alle skatter og afgifter, herunder tilbagebetaling af skatter og afgifter, der reguleres af tysk ret eller af EU-retten, for så vidt som de administreres af forbundsstatens eller delstaternes skattemyndigheder. Den finder kun anvendelse med forbehold af EU-retten.

[...]

3. Med forbehold af EU-retten finder bestemmelserne i denne lov tilsvarende anvendelse på andre fiskale forpligtelser [...]

§ 3 Skatter og afgifter samt andre fiskale forpligtelser

1. Skatter og afgifter er pengeydelse, som ikke udgør en modydelse for en særlig præstation og som af indtægtsgrunde opkræves af offentlige organer hos

enhver, der opfylder kriterierne for at være omfattet af denne pligt; indtægtsgrunde kan være et underordnet formål.

[...]

3. Import- og eksportafgifter i henhold til EU-toldkodeksens artikel 5, nr. 20) og 21), er afgifter i denne lovs forstand [...]

4. Andre fiskale forpligtelser er [...] renter i henhold til §§ 233-237, [...] samt renter af import- og eksportafgifter i henhold til EU-toldkodeksens artikel 5, nr. 20) og 21) [...] **[org. s. 6]**

§ 37 Krav vedrørende skyldige skatter og afgifter

1. Krav vedrørende skyldige skatter og afgifter er skatter og afgifters forfald, krav på skatte- og afgiftsgodtgørelse, erstatningskrav, krav på andre fiskale forpligtelser, krav på tilbagebetaling i henhold til stk. 2 samt krav, som er fastsat i konkrete skatte- og afgiftslove, på tilbagebetaling af skatter og afgifter.

2. Såfremt en skat eller afgift, skatte- og afgiftsgodtgørelse, et erstatningsbeløb eller en anden fiskal forpligtelse er blevet betalt eller tilbagebetalt uden retlig grund, har den, for hvis regning betalingen er foretaget, over for modtageren af betalingen krav på tilbagebetaling af det betalte eller tilbagebetalte beløb [...]

§ 233 Princip

Krav vedrørende skyldige skatter og afgifter (§ 37) forrentes kun, såfremt dette er fastsat ved lov [...]

§ 236 Procesrenter af tilbagebetalingsbeløb

1. Hvis en fastsat skat eller afgift nedsættes eller en tilbagebetaling heraf indrømmes ved en retskraftig retsafgørelse eller på grundlag af en sådan afgørelse, skal det omhandlede beløb med forbehold af stk. 3 forrentes fra sagens anlæggelse til udbetalingsdagen [...]

2. Bestemmelser i EU-retten

- 10 a) **Toldkodeksen:** Rådets forordning nr. 2913/92 af 12. oktober 1992 om indførelse af en EF-toldkodeks (EFT L 302/1, med senere ændringer):

Artikel 241

Toldmyndighedernes godtgørelse af import- eller eksportafgifter samt eventuel låne- eller morarente opkrævet i forbindelse med betalingen medfører ikke, at myndighederne skal betale rente. Der betales dog rente,

- når en afgørelse om, at en anmodning om godtgørelse skal imødekommes, ikke er fuldbyrdet inden for en frist på tre måneder, efter at den er truffet
- når det følger af nationale bestemmelser.

[...]

- 11 **b) EU-toldkodeksen:** Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 952/513 af 9. oktober 2013 om EU-toldkodeksen (EUT L 269/1, med senere ændringer):

Art. 116

1. Med forbehold af de betingelser, der er fastsat i denne afdeling, skal der ydes godtgørelse af eller fritagelse for import- eller eksportafgiftsbeløb på grundlag af følgende:

a) for meget opkrævede import- eller eksportafgiftsbeløb

[...] [Org. s. 7]

6. Godtgørelse giver ikke anledning til, at de pågældende toldmyndigheder skal betale rente.

[...]

II. Det præjudicielle spørgsmåls betydning for afgørelsen

- 12 Der er i EU-retlig henseende tvivl om, hvorvidt sagsøgeren også har krav på renter for perioden fra betalingen af de importafgifter, som det sagsøgte Hauptzollamt ulovligt har efteropkrævet, til sagsøgerens anlæggelse af søgsmål til prøvelse af efteropkrævningsafgørelserne. Et sådant rentekrav har ikke noget grundlag i national ret. Sagsøgeren kan ikke støtte sin påstand på § 236, stk. 1, i lov om afgifter, som er den eneste bestemmelse, der kommer i betragtning i denne forbindelse, eftersom denne bestemmelse kun medfører et rentekrav for tiden fra sagens anlæggelse til tilbagebetalingen af importafgifterne; sagsøgte har i øvrigt allerede imødekommet sagsøgerens krav i denne henseende. Spørgsmålet om, hvorvidt sagsøgeren gives medhold i søgsmålet, afhænger således af, om selskabet kan støtte sin påstand om betaling af renter på det rentekrav, som Domstolen har udviklet. Den afdeling, for hvilken sagen er forelagt, er imidlertid i tvivl om, hvorvidt betingelserne for det rentekrav, som Domstolen har udledt af det EU-retlige effektivitetsprincip, også er opfyldt i en situation – som i den foreliggende sag – hvor en national myndighed fastsætter afgiften i strid med EU-rettens bestemmelser, og en national ret senere fastslår denne tilsidesættelse af EU-retten.

III. Afdelingens retlige betragtninger

- 13 Domstolen har senest ved dom af 18. januar 2017 (Wortmann, C-365/15, konklusionen) afgjort, at når importafgifter tilbagebetales med den begrundelse, at de er blevet opkrævet i strid med EU-retten, er der for medlemsstaterne en forpligtelse, der følger af EU-retten, til heraf til de borgere, der har krav på tilbagebetaling, at betale renter, som påløber fra tidspunktet for disse borgeres betaling af de tilbagebetalte afgifter. Denne afgørelse fra Domstolen følger efter en række afgørelser, hvori Domstolen har fastslået, at medlemsstaterne i henhold til EU-retten er forpligtet til ikke blot at tilbagebetale afgifter, som er blevet opkrævet i strid med EU-retten, men også godtgøre borgere tab, der følger af, at pengebeløb ikke har været til rådighed (jf. Domstolens dom af 27.9.2012, Zuckerfabrik Jülich [**org. s. 8**], forenede sager C-113/10, C-147/10 og C-234/10, præmis 65; dom af 18.4.2013, Irimie, C-565/11, præmis 28). Disse domme fra Domstolen har det fællestræk, at Domstolen har kendt det nationale eller EU-retlige retsgrundlag for afgiftspligten ugyldigt som følge af tilsidesættelse af EU-retten; tilbagebetalingen af afgiften skyldtes i begge sager på en lovgivningsmæssig fejl.
- 14 Den foreliggende sag er derimod kendetegnet ved, at tilbagebetalingen af importafgifterne ikke var baseret på en lovgivningsmæssig fejl begået af Den Europæiske Union eller medlemsstaten, men derimod skyldtes, at den nationale myndighed anvendte den retsgyldige afledte ret ukorrekt, dvs. fejlagtigt; tilbagebetalingen af importafgifterne var altså baseret på en urigtig retsanvendelse.
- 15 Den afdeling, for hvilken sagen verserer, har allerede i sin anmodning om præjudiciel afgørelse indgivet til Domstolen den 26. august 2020 [udelades] anført, at den af Domstolens praksis, hvorefter medlemsstaterne er forpligtet til at tilbagebetale afgifter, som er opkrævet i strid med EU-retten, med renter, udleder den bærende tanke, at virkningen af Unionens og medlemsstaternes retsakter principielt ikke skal bestå længere, såfremt Domstolen kender disse retsakter ugyldige, idet de strider mod EU-retten (modsætningslutning fra artikel 264, andet afsnit, TEUF). Som følge af disse betragtninger har borgerne ikke blot ret til tilbagebetaling af de afgifter, der er opkrævet med urette, men også af beløb, der er betalt til medlemsstaten eller indeholdt af denne i direkte forbindelse med denne afgift (jf. Domstolens dom af 27.9.2012, Zuckerfabrik Jülich, forenede sager C-113/10, C-147/10 og C-234/10, præmis 65; i denne retning Domstolens dom af 12.12.2006, Test Claimants in the FII Group Litigation, C-446/04, præmis 205). Kun på denne måde er det nemlig muligt at genoprette den situation, som ville have gjort sig gældende, hvis gennemførelsen af den forordning, der efterfølgende blev annulleret, eller gennemførelsen af den nationale skatte- og afgiftslov, som var i strid med EU-retten, ikke havde fundet sted (jf. i denne henseende også generaladvokat Sanchez-Bordonas forslag til afgørelse, C-365/15, punkt 66). [**Org. s. 9**]
- 16 Hovedsagen synes dog ikke at vedrøre en genopretning af EU-rettens fulde virkning, men en korrektion af afgørelsen af en konkret sag truffet af en national

myndighed, som i en konkret sag har anvendt den relevante og retsgyldige afledte ret ukorrekt. Afgørelsen af spørgsmålet om, hvorvidt og under hvilke betingelser der sker en korrektion af afgørelsen af en konkret sag, tilkommer dog først og fremmest den nationale ret, som i den konkrete sag kun har tilkendt den, der søger retsbeskyttelse, et krav på procesrenter for perioden fra anlæggelsen af søgsmålet til prøvelse af den ulovlige efteropkrævning til tilbagebetalingen af de betalte afgifter.

- 17 Imidlertid har Domstolen i dommen i sagen Littlewoods Retail m.fl. (dom af 19.7.2012, C-591/10), som vedrørte et tilfælde, hvor en skatte- og afgiftspligtig person havde betalt for meget moms, som medlemsstaten havde opkrævet i strid med kravene i de EU-retlige momsbestemmelser, ligeledes fastslået, at medlemsstaterne er forpligtede til at tilbagebetale de afgiftsbeløb, som er opkrævet i strid med EU-retten, med renter (præmis 26). I hovedsagen i sagen Littlewoods Retail m.fl. var tilsidesættelsen af EU-retten ikke baseret på nogen bestemmelse i hverken national lovgivning eller EU-retten, som senere blev kendt uanvendelig eller ugyldig af Domstolen. Tilsidesættelsen af EU-retten bestod i, at det afgiftspligtige beløb blev sat for højt (jf. generaladvokat Trstenjaks forslag til afgørelse af 12.1.2012 i sag C-591/10, punkt 6), og den blev desuden ikke fastslået af Domstolen selv, men fremgik alene af den nationale myndighed og den nationale rets konklusioner. Domstolen har desuden i Wortmann-sagen anført, at »det tilkommer [den] forelæggende ret« at efterprøve, om afgifter er opkrævet i strid med EU-retten (jf. dom af 18.1.2017, Wortmann, C-365/15, præmis 39). Også denne udtalelse kan udgøre et argument for, at der også foreligger en tilsidesættelse af EU-retten som en betingelse for det EU-retlige rentekrav, som Den Europæiske Unions Domstol har udviklet, såfremt [**org. s. 10**] den nationale myndighed fastsætter afgiften i strid med EU-rettens retsgyldige bestemmelser, og den nationale ret senere fastslår denne tilsidesættelse af EU-retten.
- 18 Desuden gør det af Domstolen anførte hensyn til compensation for de økonomiske tab, som borgerne har lidt som følge af, at pengebeløb ikke har været til rådighed (jf. Domstolens dom af 27.9.2012, Zuckerfabrik Jülich, forenede sager C-113/10, C-147/10 og C-234/10, præmis 65; dom af 18.4.2013, Irimie, C-565/11, præmis 21), sig ligeledes gældende i situationer, hvor borgerne uretmæssigt pålægges afgifter, fordi den nationale myndighed har anvendt EU-retten fejlagtigt. For den afgiftspligtige person gør det næppe nogen forskel, om vedkommende har betalt afgifter på grundlag af en forordning eller lov, som er i strid med EU-retten, eller – som her – på grundlag af en afgørelse fra toldmyndighederne, som er i strid med (EU-)retten, da den er fejlagtig. I begge situationer har borgeren ikke rådighed over det opkrævede pengebeløb, som vedkommende frit havde kunnet benytte, hvis toldmyndighederne havde overholdt EU-retten.
- 19 Afdelingen har desuden taget i betragtning, at årsagen til at tilkende renter formentlig skal findes i forbuddet mod berigelse (jf. generaladvokat Sharpstons forslag til afgørelse af 27.10.2011 i de forenede sager C-113/10, C-147/10 og C-234/20, Zuckerfabrik Jülich m.fl., punkt 125). Når en medlemsstat hos en økonomisk operatør opkræver et beløb, på hvilken medlemsstaten ikke har noget

retskrav, beriges denne medlemsstat ugrundet. Denne ugrundede berigelse af medlemsstaten indtræder imidlertid, uanset hvorfor medlemsstatens ugrundede formueforøgelse er opstået.

- 20 Endelig har den afdeling, for hvilken sagen verserer, taget i betragtning, at Domstolen i dom af 18. januar 2017 (Wortmann, C-365/15) har anført en række situationer, hvor en senere korrektion af afgifter, som i første omgang var fastsat ukorrekt, ikke udløser noget rentekrav (dommens præmis 29 ff.). Disse **[org. s. 11]** situationer har ganske vist det til fælles, at den nye beregning af afgifterne sker på grundlag af senere fremkomne oplysninger. I hovedsagen skete tilbagebetalingen af afgifterne imidlertid ikke på grundlag af senere fremkomne faktiske oplysninger, men som gennemførelse af den retlige afgørelse fra den nationale ret, som havde annulleret myndighedens efteropkrævningsafgørelse, fordi den nationale myndighed havde anvendt den relevante EU-ret fejlagtigt.
- 21 Henset til den ovenfor beskrevne tvivl om fortolkningen af den relevante EU-ret har afdelingen besluttet, at det i konklusionen anførte spørgsmål forelægges Domstolen til præjudiciel afgørelse.

[udelades]